

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De Hæreticis, hæresisuè nomine suspectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

De Hæreticis, Hæresive nomine suspectis.

S V M M A R I V M.

- 1 Parochorum cura in hæreticis inquirendis.
- 2 Inquirendoque de dictis, & factis eorum, qui ex hæreticorum finibus veniunt.
- 3 Edicti contra hereticos promulgatio quotannis.
- 4 Principum studium in tollenda hæreticorum consuetudine.
- 5 In hæreticorum locis catholici non instituendi.
- 6 Nisi vigesimum quintum annum agant.
- 7 Ad hæreticorum loca accedat nullus absque licentia.
- 8 Licentia ipsa ab Episcopo, vel Inquisitore concedenda, & quomodo.
- 9 Hæreticorum propè fines habitantibus possit parochus talem facultatem impartiri, & qualiter.
- 10 In hæreticorum loca migrandi gratia, ibique domicilium constituendi nemo bona sua alienare possit.
- 11 Contra suspectum huius rei, ut procedatur.
- 12 Principes non permittant milites hæreticos ad suas ditiones venire.
- 13 Episcopi officium, ubi illi diuenerint.
- 14 Hæretici s. cibos uentros subministrans diebus prohibitis, excommunicatus.
- 15 Hæresis labe infecti proficiscentes ex finibus hæreticorum, eorum nomine suspectorum, an, & quomodo recipiendi. 16.
- 17 Recipiens Episcopo, vel Inquisitori, aut parochi, si in diocesim uenerint, denunciaret.
- 18 Ab ecclesiasticis non excipiendi.
- 19 Neque admittendi in Ecclesia, tempore concionis excepto.
- 20 Episcopi quale studium in hæresi profliganda.

PARROCHI diligenter animaduertant an in suis parochijs ullus sit, quod ad fidem attinet, prauis opinionibus imbutus, vel eo nomine suspectus; cumq; ad Episcopum, vel Inquisitorem deferant. Moneant præterea populum debere omnes, si quos nauerint aliquid fecisse, vel dixisse, quã obrem de huiusmodi peccato in probabilem suspicionem uenerint, statim deferre.

Primum de prof. fid. &c. s.c.

2 Obseruent etiam eos, qui ex finibus hæreticorum, uel hæresis nomine suspectorum ueniunt singulorumque dicta, & facta odorentur: ac de eorum uitæ consuetudine, & ratione cognoscant. Et si qua de ijs

suspicio fuerit, Episcopum, vel Inquisitorem admoncant.

2. Quæ ad fi.
tuē. &c. pa-
rag. eo.

3 Episcopus edicto quotannis publicè proposito, omnes, & singulos suæ Diocesis homines, etiam quavis dignitate, gradu, honoreve præditos, moneat, eisdemq; in virtute sanctæ obedientiæ, ac pœna ex communicationis late sententiæ proposta, id iubeat, ut si eorum quispiam iam scit cuiusvis sectæ hereticos homines, eove nomine suspectos, aut infames, aut quouis modo à fide catholica aberrantes; aut qui verba hereticalia protulerint, aut qui hereticorum libros, scriptave, quæ quouis modo auctoritate sedis Apostolicæ prohibita sunt, legunt, vel apud se habent, decem ad summam diebus post edicti promulgationem; Si uerò in posterum sciet, decem diebus postquam id norit, illos omnes, & singulos, vel ipsi Episcopo, uel hereticæ prauitatis Inquisitori denunciet.

Parochis autem suis iubeat, ut edictum eiusmodi in singulos annos semel Quadragesimæ initio, iterum ineunte Domini Auentu, publicè in sua quisque parochia, cum in Missa frequentior populus adesset, de scripto ipsi pronuncient, & promulgent.

Primum de
prof. fid. &c.
parag. eo.

4 Principes uerò, & Ciuitatum Magistratus hortamur, ac per uisera misericordiæ Christi Domini obtestamur, ut cœlesti lucrū terrenis commodis præferentes, commercium, & consuetudinem hereticorum, quàm fidelibus perniciosam, ac pestiferam esse constat, pro sua pietate, ac studio religionis è suis urbibus, atque oppidis amouendam, ac tollendam curent.

5 Prohibeantq; nè suæ ditionis homines, percipiendæ etiam linguæ causa, aut mercaturæ, aliove nomine, in hereticorum locis instituantur, aut commorentur. Quod sequitur, uide infra de Inquisitoris Officio, numero 15. & 16.

6. Quæ ad fi.
tuē. pt. pa-
rag. eo.

6 Nemini ad hereticorum fines, locave, nè discendæ etiam mercaturæ causa, mittere filios liceat, qui annum saltem uigefimumquintum non agant.

3. Quæ ad fi.
tuen. stud. pt.
parag. eo.

7 Profecturus aliquis ad ea loca, ubi etsi catholico etiam more à multis uiuitur, impunè tamen, & publicè ab alijs prædicatur, aut creditur, quod à Romane Ecclesiæ doctrina, & fide alienum est, profectio- nis scriptam facultatem ab suo parochio, vel ab eo, quem Episcopus constituerit, antè inpetret, quàm abeat. Quibus facultatis litteris caueatur, ut & reuertionis tempore, etsi diutius illis in locis fuerit, singulis annis testatum faciat, se catholico more, & uixisse, & uiuere, utque id testimonium scriptum sit ab illius loci, ubi fuerit, Episcopo, aut parochio, si ibi parochus est, aut à catholicis uiris, probatis hominibus, illorum locorum incolis. Hocque is, cui eò proficisci concessum erit, præstet omninò.

8 Ne cuiquam item, ut alio Concilio cautum est, ad hæreticorum loca proficisci liceat; nisi primùm ab Episcopo, aut Inquisitore eius rei facultatem impetrarit. Atque hæc quidem facultas ne cuiquam permittatur, deturve, nisi à parochio testimonium scriptum attulerit, se more catholico vixisse, sancta que sacramenta frequentasse: hac præterea adiecta conditione, ut si cui facultas permittitur diutius illic commorandi, is quotannis semel saltem inde redeat, ut, & confiteatur, & sanctissimam Eucharistiam sumat: aut testimonij litteras mittat, quibus legitime testatum fiat, se confessum, constituto tempore sacram Eucharistiam sumpsisse, catholicæque fidei congruenter vixisse.

9 Qui verò propè hæreticorum loca habitant, ijs à parochio eam facultatem dari licebit ad breue sanè tempus: ita tamen, ut cum is exiguum illud brevis morè spatium certum proficiscenti præscribat, tum illam præterea conditionem, ne die festo illic opus faciat; nec uerò mercaturam ullo modo exerceat, aliave agat, quæ sacro festo die agi, fieri, exerceri prohibuit. Immo festo eo saltem die, domum omninò redeat, & Missæ, Vesperis, Doctrinæque Christianæ scholis intersit.

10 Nec uerò cuiquam fas sit, patrimonium, bonaque sua uendere, alienareve, ut in hæreticorum loca migret, ibique domicilium constituat.

11 Si quis in huius rei suspensionem uenerit, contrè eum agatur ad Canonum, Pontificiarumque sanctionum præscriptum.

12 Huius Prouinciæ, Principes, & Magistratus, pro fidei Catholicæ tuendæ officio, proque pietatis suæ studio sperandum est, id numquam permitturos esse, ut in has regiones, eorum ditioni subiectas, nè ad diuersandù quidè itineris gratia, milites, à Catholicæ Romanæ Ecclesie fide dissidentes, veniant, cum certum, atque planè exploratum sit, nulla alia re Deum grauius offendi nullaque ad uehementiorem iram, quam hæresum labe prouocari; nihilque rursus ad Prouinciarum, Regnorumque interitum maiores vires habere, quam teterrimam illam pestem. Verùm, si quando acciderit, quòd Deus prohibeat, in eam curam toto animo, omni que studij pastoralis contentione Episcopus incumbat, atque ad eò elaboret omni ope, ut nè eius morbi contagione, Christi sanguine redemptæ, suæque fidei committæ ullo modo inficiantur.

13 Itaque ad Diocesis suæ loca, ubi pestiferos illos homines diuersari contigerit, se in primis ipse conferat; populum fidelem, etiam atque etiam diligenter moneat, ut ne eorum mores usquam attendat; nè verbis mentem, auresve adhibeat; nè cum eisdem ullo modo versetur; nè carnis licentiam, & liberam, & falsam viuendi securitatem exemplo illorum consecetur; sed in orthodoxa fide, & charitate Christi Domini cum

6. Quæ ad finem. pt. parag. co.

5. Quæ ad finem. stu. pert. parag. co.

ni cum timore, & tremore perfetterans, in Sanctæ Romanæ Catholice Ecclesiæ vnitæ, & obedientiæ studio, in catholice quæ pietatis officijs sese contineat.

Parochis verò leges præterea præscribat, quas in tanto discrimine omninò sequantur.

Atque in ijs quidem hæ sint.

1. Ne eos mortuos sacris locis in sepulturam tradant.

2. Ut animaduertant præterea, si fieri potest, non modo singulis horis, sed singulis etiam momentis, quid ab illis agatur, quid cogitetur, quid stituatur in ijs, quæ ad fidem pertinent, longè prospiciant Sathanæ insidijs, & conatum omnem, quantum in se est, sedulò reprimant.

3. Ut uideant, nè quicquam uel minimum, unde labes aliqua exillere possit, sensim latius dimanet. Quamobrem de quotidiano huius rei statu Episcopum certiore faciant quàm diligentissimè.

4. Nec verò ea omni diligentia contentus Episcopus, desistat alia subsidia ad tuendum gregem comparare. Proinde cum alios religiosos, prudentes quæ viros, ad rem omnem inquirendam mittat, tum acres etiam, pios quæ Concionatores ad causam communem adiuuandam.

5. A Magistratibus etiam, & Principibus, in re, quæ non religioni solum, sed vniuerso Prouinciæ Statui periculum certissimum asferre potest, omnem opem, atque auxilium imploret, vt expedire censerit.

14. Excommunicationis verò pœnam, præter alias, quæ summorum Pontificum, Canonumve sanctionibus expressè sunt, ipso facto subeundam proponat, atque edicat ijs, qui itiusmodi impijs hominibus cibos vitos vendiderint, aliove modo subministrauerint, quibus diebus minimè liceat illis vesci. Agat verò contra illos, qui non paruerint, ad iuris, edicti quæ promulgati præscriptum. Omnem denique aliam rationem, quæ potissima sibi videbitur, opportunè inear ad eam pestem propulsandam. Et verò id, quod caput est, in tanto salutis periculo, assiduis precibus, omni quæ supplicatione ad Deum confugiat, vt gregem sibi in curam traditum, ab omni hæresum seditate integrè inuiolatum quæ custodiat, & conseruet perpetuò.

6. Quæ ad f. tuè. pt. §. eo.

15. De commercio hæreticorum, quàm diligentissimè cauendo, nos pro nostri officij munere, superioribus Concilijs Decreta aliqua confecimus, atque edidimus: quibus etiam ex Sanctissimi D. N. Gregorij Papæ XII. iussione, & præscripto, hæc quò diligentior porro cautio in eo genere adhibeatur, adiungenda censuimus.

16. Optandum est, omni quæ pastorali studio, atque officio id valdè curandum, ut quem hæresis labe infectum esse constet, nemini umquam quicumquæ sit, impunè permittantur ex hæreticorum, eove nomine suspectorum finibus, ac regionibus finitimis, ad Prouinciæ huius loca venire:

Venerit: Verùm si quandoque aliter accidit, ubi ei rei alia ratione occurrì non possit, hæc saltem caueantur, atque planè seruentur.

Ne cuiquam, quem ex ijs locis proficiscentem hæreticum esse certum sit, hospitium, dinerforiumve præberi liceat, præterquàm in caupona publica, uel in domicilio sui procuratoris, si quem fortasse ipse habet.

17 Is uerò, qui præbuerit, illius aduentum, habitationemque Episcopo, Inquisitorive, aut parochò, si in Diœcesim uenerit, confestim denunciet.

18 At Ecclesiasticus homo, quicūque sit, ne eum ullo modo excipiat.

19 Neque rursus, illum in Ecclesiam ingredi permissum sit, nisi sacre concionis tempore.

20 Quam summum in hæresis crimine profligando studium, & cura, quam longè omnium diligentissima, Episcopi esse debeat, cum aliorum multorum Pontificum sanctiones iubent, tum uerò & Innocentij Tertij rescriptum, & Martini Quinti Constitutio, iam pridem edita, ostendunt. Quibus Constitutionibus tum in uirtute obedientiæ districte præcipitur, ut quæ eo de genere in illis sancita sunt, ad ea efficaciter exequenda Episcopi per Diœceses suas diligenter inuigilent, si canonicam uelint effugere uisionem: tum etiam deponi iubetur ab Episcopali officio, si quis eorum super expurgando de sua Diœcesi hæreticæ prauitatis fermento negligens fuerit, uel remissus. Proinde in ea perenni sollicitudine, perpetuaque uigilia Episcopus uersari in primis debet, ut non modo pestilentissimus ille hæresis morbus nusquam in gregem sibi commissum irrepat; sed omnis planè suspicio ab eo quam longissimè absit. Si uerò fortasse, quod pro sua pietate, & misericordia Christus Dominus auertat, irreplerit, in eo maxime elaboret, omni ope, ut quam celerrimè depellatur: quique ea labe infecti erunt, uel suspecti, cum illis agatur, ad Canonum, sanctionumque Pontificiarum præscriptum.

5. Quæ ad fi.
tuè. ita. pert.
§. co.

De Sanctæ Inquisitionis Officio.

S Y M M A R I V M.

- 1 Sanctæ Inquisitionis Officij congregatio instituenda.
- 2 Quando conuocanda.
- 3 In ea, quid agendum.
- 4 Ministris secretum indicendum.
- 5 Formula iuramenti eisdem præstandi.
- 6 Excommunicatio in reuelantes Congregationis secreta. Eius Congregationis